

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 322/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **CSK, spol. s r. o.**, Belinského 3, Bratislava, IČO 35 735 139, právne zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Mariánom Kropajom, PhD., Mudroňova 51, Piešťany, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 21 Up 796/2022 z 13. januára 2023 a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 21 Up 796/2022 z 15. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21 Up 796/2022 z 13. januára 2023 (ďalej aj „uznesenie z januára 2023“) a č. k. 21 Up 796/2022 z 15. februára 2023 (ďalej aj „uznesenie z februára 2023“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľka je v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 21 Up 796/2022 (ďalej len „namietané konanie“) v procesnom postavení žalovanej. Okresný súd doručil sťažovateľke platobný rozkaz, proti ktorému jej právny zástupca podal odpor. Z dôvodu nefunkčnosti systému e-žaloby podala sťažovateľka odpor prostredníctvom portálu slovensko.sk. Odpor bol podaný 5. decembra 2022 elektronicky a zároveň bol riadne autorizovaný.

3. Okresný súd takto podaný odpor napadnutým uznesením z januára 2023 odmietol. Ako dôvod odmietnutia uviedol, že odpor nespĺňal zákonné náležitosti vyžadované v § 11 ods. 2 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“), teda nebol podaný na predpísanom elektronickom formulári.

4. Proti uzneseniu z januára 2023 vydanému vyšším súdnym úradníkom podala sťažovateľka sťažnosť. V sťažnosti uviedla, že v deň podania odporu mal portál e-žaloby technickú poruchu, pre ktorú ho nebolo možné využiť, a preto sťažovateľka zvolila alternatívny spôsob elektronického doručovania (portál slovensko.sk), ktorý je v štandardnom sporovom konaní plne akceptovaný. Poruchu portálu e-žaloby nemohla sťažovateľka objektívne ovplyvniť, preto ju nie je možné sankcionovať v podobe odmietnutia odporu. Zároveň v sťažnosti poukázala na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021, ako aj na publikácie uverejnené v odborných časopisoch.

5. Okresný súd sťažovateľkinu sťažnosť napadnutým uznesením z februára 2023 zamietol. V napadnutom uznesení zdôraznil, že upomínacie konanie je alternatívnym riešením sporov o peňažné plnenie a prebieha výlučne elektronicky prostredníctvom formulárov. Zároveň však poukázal na to, že žalovaný je v upomínacom konaní v určitej akceptovateľnej výhode a má možnosť zvoliť si formu podania odporu. Prípustným je podanie odporu v listinnej podobe a jeho osobné doručenie či doručenie prostredníctvom poštového podniku, avšak pokiaľ si žalovaná strana zvolí elektronickú formu, je podanie prostredníctvom elektronického formulára povinné, čo je podmienka vyplývajúca z § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní. Okresný súd na zdôraznenie uvedeného záveru poukázal na početnú judikatúru ústavného súdu.

Okrem toho okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zdôraznil, že sťažovateľka bola riadne poučená, že v upomínacom konaní môže podať odpor aj elektronicky, ako i o následkoch nedodržania podmienok vyžadovaných zákonom o upomínacom konaní.

Vo vzťahu k sťažovateľkinmu poukazu na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021 okresný súd uviedol, že tento považuje za ojedinelý, odkláňajúci sa od inak ustálenej judikatúry ústavného súdu.

V súvislosti s argumentom o technickej poruche portálu e-žaloby okresný súd poukázal na to, že sťažovateľka v tomto nenavrhol žiadne dokazovanie. Uvedené dôvody, ak by boli preukázané, by eventuálne mohli byť opodstatnené pri posudzovaní návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty, avšak ani tento návrh sťažovateľka okresnému súdu neadresovala. Navyše lehota na podanie odporu plynula od 23. novembra 2022 do 7. decembra 2022. Odpor bol sťažovateľkou podaný 5. decembra 2022. Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade skutočnej poruchy príslušného portálu mala sťažovateľka, resp. jej právny zástupca možnosť podať odpor ešte 6. a 7. decembra 2022 v adekvátnej forme, čo sa však v danom prípade nestalo. Okresný súd zároveň zdôraznil, že sťažovateľka bola aj v upomínacom konaní riadne zastúpená advokátom, od ktorého sa aj v zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 369/2020) vyžaduje vyššia miera poznania právnych predpisov a ich súvislostí.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukázala na doterajší priebeh namietaného konania, na odborné články a nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021, z ktorého citovala relevantné časti. Z uvedeného potom vyvodila, že napadnutými uzneseniami okresného súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je presvedčenie sťažovateľky o porušení jej práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutými uzneseniami, ktorými bol jej odpor proti platobnému rozkazu vydanému v upomínacom konaní odmietnutý z dôvodu nesplnenia zákonom vyžadovaných náležitostí. Konkrétne sťažovateľka nedodržala formu elektronického podania prostredníctvom príslušného formulára.

III.1. K namietanému porušeniu práv uznesením z januára 2023:

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej práv aj uznesením okresného súdu z januára 2023, ktoré vydal vyšší súdny úradník.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku konkrétnemu namietanému rozhodnutiu alebo postupu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019). Vychádzajúc z tejto judikatúry, ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu.

9. V danom prípade mala sťažovateľka k dispozícii opravný prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv účinne poskytuje. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z januára 2023 mohla podať sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť sudca okresného súdu.

Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu z januára 2023 vydanému vyšším súdnym úradníkom podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca napadnutým uznesením z februára 2023. Právomoc sudcu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

10. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu z januára 2023 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením z februára 2023:

11. Ústavný súd považuje za potrebné na úvod uviesť, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti napriek právnomu zastúpeniu nepredniesla takmer žiadnu argumentáciu, ktorou by napadnuté uznesenie z februára 2023 relevantne spochybnila. Jediným argumentom bol poukaz na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020 z 30. marca 2021 a nepreukázané tvrdenie o technickej poruche portálu e-žaloby.

12. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu z februára 2023, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. posudzoval jeho ústavnú udržateľnosť. Sťažovateľka napáda prílišný formalizmus pri posudzovaní podania odporu. Okresný súd sa v napadnutom uznesení vyčerpávajúcim a ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré sťažovateľka v sťažnosti proti uzneseniu z januára 2023 namietala. Ústavný súd konštatuje nedôvodnosť argumentácie sťažovateľky, pričom v konkrétnostiach k tomuto uvádza nasledujúce skutočnosti.

13. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, treba uviesť, že zákon o upomínacom konaní predpokladá podania na predpísaných elektronických formulároch, ktoré sprevádzajú celé konanie, a to aj pri odpore podanom elektronickými prostriedkami. Zákon pre upomínacie konanie je formálne prísny a nedodržanie formy sankcionuje. Sťažovateľka nepochybne zanedbala svoju zákonnú povinnosť a odpor proti platobnému rozkazu podala elektronicky, nie však prostredníctvom na to určeného formulára. Tvrdenie o technickej poruche portálu e-žaloby žiadnym spôsobom nepreukázala, návrh na odpustenie zmeškanej lehoty nepodala, dokonca ani nepodala žiadnym zo zákonom predpokladaných spôsobov odpor v lehote, ktorú ešte mala k dispozícii. Nedodržaním formálnych podmienok na podanie odporu sa preto sťažovateľka zastúpená advokátom sama vystavila následku v podobe odmietnutia odporu podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní, podľa ktorého súd bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, odmietne odpor podaný elektronickými prostriedkami inak ako podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní, podľa ktorého ak sa odpor podáva elektronickými prostriedkami, musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára. Ak teda okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu zamietol, nemožno také rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné. To platí osobitne z toho dôvodu, že sťažovateľka bola pri podaní odporu zastúpená advokátom (m. m. III. ÚS 326/2022).

14. Ústavný súd už uvedenú problematiku používania elektronických formulárov v upomínacom konaní opakovane riešil. Dospel k obdobným právnym záverom ako v tomto prípade. Ide o uznesenia ústavného súdu, ktorými boli ústavné sťažnosti odmietnuté z totožných dôvodov (IV. ÚS 118/2020, IV. ÚS 369/2020, I. ÚS 472/2020, II. ÚS 177/2020, I. ÚS 479/2020 či I. ÚS 37/2021 a IV. ÚS 208/2021, III. ÚS 326/2022, II. ÚS 524/2022, ÚS 12/2023 a ďalšie). Sťažovateľka vo svojej argumentácii poukazuje aj na to, že ústavný súd v obdobnej veci sp. zn. III. ÚS 380/2020 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, teda zaujal opačný právny názor. Podobný názor ako vo veci sp. zn. III. ÚS 380/2020 sa pri mierne odlišných skutkových východiskách vyskytol aj v náleze

sp. zn. I. ÚS 484/2020. K tomu treba uviesť, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo a právne porovnateľných veciach vyvoláva až ustálená rozhodovacia prax, a nie ojedinelé rozhodnutia vybočujúce z určitej línie rozhodovania. Judikatúra ústavného súdu sa predovšetkým po rozhodnutiach sp. zn. III. ÚS 380/2020 a I. ÚS 484/2020 v intenzívnej reprezentatívnej perspektíve stabilizovala natoľko, že retrospektívne možno tieto rozhodnutia vyhodnotiť ako ojedinelé. To odôvodňuje nevyužitie inštitucionalizovaného zjednotenia prostredníctvom postupov v § 13 zákona o ústavnom súde, keďže transparentnosť rozhodovania ústavného súdu možno dosiahnuť aj prirodzenou cestou vývoja jeho judikatúry.

15. Ústavný súd preto nezistil, že by právne závery obsiahnuté v napadnutom uznesení okresného súdu vykazovali znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľili od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým zásadne popreli jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Ústavný súd, opätovne zdôrazňujúc súladnosť postupu podľa už uvedených ustanovení zákona o upomínacom konaní, poukazuje na svoj už stabilný právny názor, podľa ktorého uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi) nemožno hodnotiť ako porušenie základných ľudských práv, teda ani považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto je ústavná sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

16. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, ústavnú sťažnosť ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu